

Američka politika bazi- ra na 'propru' Latinoev

toda druge tri se morajo poslo-
viti od njega.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena glasilov po dogovoru. Rokopis se ne vrne.

Naročniki: Zedinjena država (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.00 na pol leta; Chicago in Cleveo \$7.50 na leto, \$2.75 na pol leta, in za inostranstvo \$9.00.

Naslov na vas, kar ima stik s "Prosveto"

"PROSVETA"

3837-39 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

133

Datum v objavi a. pr. (Dec. 31-1927) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem davno poteka naročnina. Posvetila je prevečena, če se vam ne ustreza.

GOSPODARSKI POLOŽAJ AMERIŠKIH DELAVCEV.

Ako se gospodarski položaj ameriških delavcev opazuje kot celota, tedaj se lahko reče, da ni veliko boljši kot v drugih kapitalističnih deželah, v katerih se vršita blagovna produkcija in distribucija zaradi profita in ne zaradi ljudskih potreb. Delavci prejemajo mezde v dolarjih, a z dolarji morajo plačati tudi življenske potrebnosti.

Kapitalistični časniki poročajo, da je povprečna meza ameriškega delavca \$1.280 na leto. Ampak vai oni, ki smatrajo to za izredno dober zaslužek, naj vpoštevajo, da je zvezni biro za statistiko, ki je podrejen delavskemu departamentu, pronašel, da družina, obstoječa iz pet oseb, očeta, matere in treh otrok, potrebuje \$2.000 na leto, da se dostojno preživi in prebiva v stanovanju za ljudi.

Vseh meadnih delavcev v Združenih državah je 31 milijonov. Manj kot ena tretjina teh delavcev zasluži več ko \$25 do \$30 na teden. Ti delavci zaslužio od \$42 do \$60 tedenako, ako delajo skozi ves teden. V nekaterih industrijah pa te delavce vedno bolj nadomeščajo stroji. Eden in dvajset milijonov delavcev, to je odraslih delavcev, pa zasluži manj, kot je dognal zvezni biro za delavsko statistiko, da je minimum za dostojno življenje.

Slabo plačani delavci so skoraj v vseh industrijah. Najdemo jih v transportni industriji, v rudarstvu, poljedelstvu, strojni in drugih industrijah. Vrh tega pa večina delavcev ne dela skozi celo leto.

Položaj ameriških delavcev ni tako ugoden, kot ga nekateri slikajo. Posebno mezde stavbinskih delavcev so nekaterim zagovornikom podjetnikov zelo na potu. Stavbinski delavec, ki dela dve sto polnih dni v letu, se šteje srečnim. So seveda med njimi izjeme, a te izjeme potrjuje, da je pravilo popolnoma pravilno.

Draginja je velika, dasiravno zdaj več in cenjeje produciramo, kot smo pred vojno. Iz tega sledi, da niso delavske mezde krive, da ne padejo cene produktom, ampak profiti ljudi, ki sploh nič ne producirajo, so lastniki proizvajalnih in distributivnih sredstev, zemlje, naravnih zakladov ali pa kontrolirajo kredit.

Med delavce—ročne in umske—prihaja v celoti vedno manj denarja, naobratno se pa dobički lastnikov proizvajalnih in distributivnih sredstev, zemlje, naravnih zakladov in onih, ki kontrolirajo kredit, množe z neznansko hitrijo. Z drugimi besedami to pomeni, da delavno ljudstvo postaja kot celota ubožnejše, naobratno se pa več bogastvo v rokah peščice lastnikov. Proces je torej isti, kot je v drugih deželah, v katerih je priznan kapitalistični način blagovne produkcije in distribucije za podlago gospodarstva v deželi.

Na videz se mogoče komu zdi, da so delavci na boljšem v Ameriki, a v resnici niso.

Razvoj kapitalizma gre tudi tukaj svojo pot. Masa obubožava, bogastvo se pa zbira v rokah peščice izredno bogatih ljudi. Po svetovni vojni se ta proces veliko hitreje vrši, kot se je pred vojno. Prvo znamenje tega ubožanja se je pokazalo v kupovanju na kredit. Danes se vse kupuje na kredit, od jestvin do avtomobila in hiš. Pred izbruhom svetovne vojne ni bila trgovina na upanje tako razvita v Ameriki, kot je zdaj, ko postaja strah te izredno razširjene trgovine na upanje celo varuhe kapitalizma, da vprašujejo, kaj po tem, ko mase ne bodo zmogle več te nove butare.

Za delavno ljudstvo se ne bodo izpremenile življenske razmere, dokler bo človeška družba priznala kapitalistični gospodarski sistem za svojo podlago. Socialisti so danes še glas vpijočega v puščavi. Koliko časa še? Prišel bo čas, ko zagovorniki kapitalizma ne bodo mogli več preprečiti, da ljudstvo ne bo moglo spoznati strašnih učinkov tega gospodarskega sistema. Takrat pride spoznanje, da je ta gospodarski sistem nevaren za obstoj človeške družbe. Takrat pride resno, preudarno in konstruktivno delo za preobnavljanje gospodarskega sistema. Socialistov ne bodo več smatrali za sanjače.

Stavka v Coloradu

Stavkovna situacija v Coloradu.

Aguliar, Colo. — Ker je javnosti že znano o masakru, kateri se je izvršil nad stavkarji v Walsenburgu dne 12. t. m., zato danes ne nameravam o tem razmotrivati. Omenim naj samo, da sem danes, dne 19. t. m. čital v lokalnem časopisu, da je mrliskoogledniška porota oprostil stavkarje krivde in obdolžila državno policijo.

Saj tako so se val očitvidi izjavili, da krivda je bila na strani državne policije. Med koronerjevo poroto je bil tudi rojak M. Bayuk, ki je trgovec v Walsenburgu. Vidil se, da je porota vpoštevata očitvidne priče in da je razsodila pravično. Torej: čestitam! Ako bi bil razsodil "Denver Post", bi bil izid ravno nasproten.

Sedaj pa malo odgovora na dopis v Prosveti v št. 9, datiran s dne 12. t. m. Imenovati dopisnika z imenom ne morem, ker ga nima; podpisal se je samo "Aguliaraki stavkar". Takšnih pa nas je več tukaj, da smo "aguliaraki stavkarji". Toda zraven imamo še vsak svoje ime. Ne bom komentiral vse dopisnikove modrosti, da bi jo lahko. Slovenske javnosti naše težkoče ne zanimajo, toda štejemo si v dolžnost, da opozorim dopisnika, kar se tiče UMWA.

Dolgi nas, da smo imeli tajne seje. Seveda so tajne, ako se tako vzame, saj so tajne seje povsod, kjer je ta organizacija. In tajne so pri vseh društvih naših podpornih organizacij. Toda prošim dopisnika, naj nam dokaže, da smo mi na naših sejah delali proti njim. Naj pride gledat v naš zapisnik, pa bo videl, kaj se je ukrepalo. Ali se še spominja dopisnik, da sta bila poslana dva člana od našega lokala osebno do gubernorja z nalogo, ako ne bo mogoče na noben način v prid stavke posredovati, naj apelirata na njega, da vsaj milice ne bi poslali? In to sta dotičnika storila. Ali ste pozabili, da ste nam rekli, da mi, kar nas je članov UMWA, da nimamo pravice nobenih korakov podvzemanj? Da naj lahko gremo delati in da stavka se bo dobila samo z Wobliji itd.?

Dopisnik pravi nadalje, da on veruje, da je vsaka organizacija dobra, katera deluje za korist delavcev. Seveda je. To priznam, saj je tudi vsak avtomobil "gud", da se lahko pelješ z njim, dokler skrbiš za gorolin in olje in vse drugo kar je treba. Toda, ako boš imel, da se boš samo vozil z njim, brez da bi potreboval kaj za vzdrževanje, se bo zgodilo ravno isto z njim kot se je z UMWA v Coloradu.

Vse žolče se izliva sedaj na to organizacijo, da ni "gud", da so nas prodali itd. Fakt pa je, da smo imeli jacksonvillske lestvice v Coloradu in, razen CFI Co., skoraj povsod priznana unijo UMWA. Ako bi bila večina premogarjev vedela, kaj pomeni delavska organizacija, bi bili obdolžili to, kar smo imeli. Toda škoda je bilo denarja za "dues", in tako se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi pod takimi okoliščinami. Šla je organizacija in za njo je šla meza.

Vi, ki ste danes tako navdušeni za Woblije, ste si pa prihranili vsak mesec \$1.25. Kar se je zgodilo z UMWA, se bo zgodilo z vašo IWW, ker vedite, da nobena stvar se ne more izdržati iz nič, in tako se tudi IWW ne bo mogla vzdržati s samimi praznimi fanatizmom. S samimi simpatijami stvar ne bo ostala dolgo časa v obstoju. Vaš delavec bi moral imeti člansko karto in plačati prispevek kadar dela, potem bi bil šele opravičen izreči svojo kritiko.

Prosim vas! Kritizirajmo stvarno, ko bo kritika potrebna. — In odprto! Ako pa je kdo brez imena, ali da se boji svoje ime dati v javnost, pa naj bo toliko pošten, da ne bo metal iz zasede kamenja v hrbet. Omeniti moram tudi, da sem veseli, da nismo v Rusiji, ker če bi bili tam, bi nas gotovo zadelo Trockijeva usoda. Žalostno, kaj vse naredi nepazljivost. To, kar se je zgodilo s Trockijem v Rusiji,

ne dela komunizmu nobene časti.

Želeč Woblijem ves uspeh (?), končam! — Martin Kovač.

Še o masakru v Walsenburgu.

Aguliar, Colo. — V naslednjem pošiljam izrcep vesti, ki jo je priobčil puebliski dnevnik. To pa z namenom, da se izve resnica o celi stvari. Vest se glasi:

Walsenburg, Colo., 16. jan. — Mrliskoogledniška porota je vrgla vso krivdo in odgovornost za izgubo v masakru, ki se je izvršil dne 12. januarja, ko sta dva stavkarja bila ubita, direktno na državno policijo.

Izrek mrliskoogledniške porote po preiskavi v zadevi ubitega rudarja K. Chaveza pravi, da ni imela državna policija nikakršnega poudarka na napad na stavkarje ter da so ji bila človeška življenja brez vsakega pomena. Porota obenem zahteva nadaljnje preiskave.

Drugi izrek porote v zadevi S. Martinez, ki je naslednjega dne po napadu podlegel ranam zadobljenim v nemirih, ko je opazoval dogodke, je bil ta, da policija morda ni direktno odgovorna, kar 16-letni mladenič je bil ubit od kogarkoli, kar je v onadji scene opazil potek nemir. Bilo je 33. grad, ki so vse, razen treh, prisostvovali korakanju stavkarjev po ulicah Walsenburga, ko je nanje napadla državna policija. Mrliskoogledniška porota se je zedinila za pravico v temu spornemu razmišljanju.

Ravno leden pred napadom je uprava mesta Walsenburg sprejela postavo, da nihče ne sme odpravljati paradi po mestu brez dovoljenja supeina. Ob prijki zaslišanja so bile priče od šolskih otrok pa do starškov. Podane so bile izjave v različnih jezikih, katere je bilo treba tolmačiti, da je porota mogla zadobiti pravo sliko.

Glavna priča za IWW organizacijo je bil E. W. Henderson in Bakerville, California, ki je dejal, da je vedel o nameravanem delavskem pohodu dan prej kar da je bil v drugem nadstropju IWW poslopja pred pohodom in ko so se delavci vračali v dvorano. Videl je, ko so strelji iz pušk državne policije padali naravnost v dvorano. Druga priča je bil Emanuel Edilla, ki je dejal, da ni niti eden strel padel od delavske strani. Ko so se delavci vrnili v dvorano, ker so jih napadli državni policiji, sta bila pri lahodu zadaj v dvorani dva policajca, ki pa sta se takoj izmurala pri sadnih vrstah ven.

Za državno policijo je pričal njih načelnik L. N. Scher, ki je dejal, da je delavce takoj posvaril, ko je videl njih korakanje proti sodišnemu poslopju, da naj se takoj vrnejo, kar pohod je neprestaven. Skleplil je, da so imeli njegovi možje naredilo streljati same v samobombom. Okrajnemu pravniku je izjavil dalje, da ni imel noben njegovih mož eksplozivnih nabojev s seboj. Eden izmed zdravnikov pa je izjavil, ko je prekal ubitega Chaveza, da ga je ubil eksplozivni naboj.

Ko je načelnik bil pri zaslišanju vprašan, kaj je bil motiv policije, da se je vmešavala v delavski pohod po mestu, je odgovoril, da je dobil zahtevo od šupana mesta Walsenburga, naj pomaga enforirati resolucijo, ki jo je sprejel občinski svet walsenburgski, ko je prepeval vse pohode in demonstracije.

Gornje pismo sem poslal v priobčitev v prvi vrsti zato, da se ne bo dožilo pokrivem stavkarjev, češ, da so oni začeli napad in nemire. Pri zaslišanju mrliskoogledniške porote je bilo dokazano, da so se delavci ob priliki pohoda obnašali mirno ter da ni bilo nobenega vzroka za napad od strani državne policije. Naoprotno pa so izpovedale nepristranske priče, da je bila v prvi vrsti krivda državne policije, ker je ona vprizorila vse nemire in je kriva ubojstva, ko je dne 12. januarja delavstvo hotelo demonstrativno pokazati svojo solidarnost.

Matt. Kenda, Box 896, Aguliar, Colo.

Pomagajmo stavkarjem.

Clevo, Ill. — Pazno zasledujem poročila v Prosveti iz stavkovnega okrožja iz Pennsylvanije, W. Virginije, kakor tudi iz Colorada. Vidim, da se naš narod precej zanima za stavkarje. Društva, kakor tudi posamezniki so se že precej dobro odzvali s darili, bodisi v obliki ali v denarju, kar je vse časti vredno. Ali prenehati s tem samaritanškim delom sedaj ne smemo. Kjer je kakšna najmanjša naselbina, bi se moral organizirati odbor in hoditi od hiše do hiše nabirati darove, bodisi v denarju ali obliki.

Največjega usmiljenja so vredni otroci, kateri morajo zmrzovati v tej hudi zimi, nevedoč zakaj se gre. Vsaki cent, nogavice, čevljički, spodnja obleka itd., ki je vaši otroci ne morejo nositi, ker jim je mogoče premahljna, bo obrnila solze nekemu otroku, kateri mora po nedolžnem trpeti radi tr-

dovratnosti neusmiljenih baronov premoga.

Mogoče bo kdo rekel: "Pa naj gredo očetje delat!" Da, gotovo gredo lahko delat, ampak pošten in ponosen oče noče, in nikoli ne bo nosil pečat "skeba" na svojem čelu. Tudi bi ne bi videl, da bi njegovi otroci nosili tak pečat na njih čelu; morda skebavca se nikoli ne izbrise, ako je oče skeb, nosi ta madač cela družina do groba.

Opazil sem tudi, da nekatera društva pošiljajo nabrana darila direktno na lokale unije, kar pa po mojem mnenju ni prav. Kar je nabrano med nami Jugoslovani, naj se pošilja na odbor kakšnega slovenskega ali hrvatskega društva v dotični naselbini, ker le potem si bodo pravično med seboj razdelili. Ako pošiljate na unijske lokale, mi verjemite, da bo naš narod jako malo dobil, ker si domaščini porazdelijo med seboj, in naše ljudstvo ne pride na vrsto.

S tem ni rečeno, da tudi domaščini ne potrebujejo podpore, ampak tudi oni spadajo k različnim ameriškim društvom, katera imajo ravno toliko pravice nabirati milodare in finančno podpirati svoje brate, kakor mi.

Posebno paznjo naj se da na denar. Denar se naj pošilja direktno na predsednika SNPJ in bo gotovo pravično razdeljen tistim, kateri so najbolj potrebni. Torej ne pošiljajte denarja na lokalne unije, ker vem, da dotičnega denarja ne bo naš narod nikoli deležen.

Vidim, da se nekateri jezijo, da IWW se tudi že širi po nekaterih vzhodnih državah. Le nič se ne jezite, ker bodejte mogoče tudi vi v kratkem času spadati k tej organizaciji. Ako ta organizacija zmaga v Coloradu, (kar je deloma že) se bo raztegnila tudi v druge države in UMWA bo morala podvzeti drugo taktiko, ali pa propasti.

IWW organizacije ni alaba; to je pokazala že tisočkrat. Meni je osebno znano, koliko humanitarnega dela je naredila po zapadu in po pacifični obali, za lesne delavce po kumab, zagah itd. Zopet koliko je naredila za poljske delavce po državah Washingtonu, Oregonu in Californiji. Prvi in drugi delavci so bili poprej pravilni sužnji lesnih kakor tudi poljskih baronov, ali danes je to vse drugače. Lesni delavci imajo danes boljše plače, dobre postelje, da se odpočijejo po trudopolnem dnevnem delu in tudi okusno hrano. Ravno tako je tudi s poljskimi delavci. Zaslugu vsega tega ima danes IWW. Ne rečem, organizacije so vse dobre, ako so voditelji zmorni in poštenj. Pri UMWA se tega v zadnjem času ne opaža.

Frank Stonich.

PREDAL ZA INFORMACIJE.

(Odgovori na vprašanja.)

Acme, Wyo. — Tony Staut. Lahko uložite prošnjo za 5 letno dovoljenje, ker tako predpisuje zakon. Pet let je najdaljša doba za državljane, rojene v tujemstvu, ki želijo ostati v domovini toliko časa.

NOVE KNJIGE.

V Ameriko in po Ameriki. Spisal Anton Kristan. Ljubljana 1928. Zadrzna založba. Tiskala Ljudska tiskarna v Mariboru.

Avtor je zbral svoje potopisne članke, ki so bili objavljeni v različnih listih in jih izdal v knjigi, ki šteje 80 strani, dodal pa je predgovor in zagovor ter spis "O Ameriki," ki je delo evropskega žurnalista Fellerja in ameriškega radikalca Scotta Nearlinga. Knjiga je posvečena "mojim ljubim prijateljem širom Amerike." Delo mora zanimati starokrajce, ki se ne poznajo Amerike in naših večjih naselbin, je pa ravno tako zanimivo za ameriške rojake, ki hočejo vedeti, kake vtise so naredili na pisatelja, ki se je v prošlem letu mudil v naši sredi. Kdor še ni čital Kristanovih vtisov iz Amerike, naj si naroči to knjigo. Cena ni omejena, lahko se pa obrne na "Proletarca" (3639 W. 26th St., Chicago), kjer bo nedvomno vsakega na prodaj.

VESTI IZ NASELIN

S peta.

Dne 21. januarja se je vršil lep pogreb za pokojnim Antonom Kogovikom, ki je bolehal že par dni in podlegel pljučnici. Doma je bil iz vasi Zaker, Yara Pod Lipo pri Vrhniki, Notranjako. Spadal je k JSKI in k a-mostojnemu društvu. Bil je tudi član Lovskega in ribarskega kluba v Waukeganu (North Chicago), Ill. Tam zapuška tudi brata, iz katerega hiše se je vršil pogreb.

Njegova pogreba so se udeležila vsa tukajšnja društva in mnogo prijateljev. Položili so mu v spomin cvetlice na grob njegovi prijatelji bečlarji. Pokojni je bil star šele 42 let in v Ameriki je bival 18 let. V naselbini so v kratkem umrli trije rojaki: Frank Svetek in Frank Koprivec, obla mladeniča, stara komaj 22 let, in sedaj Anton Kogovšek.

Spremlili smo te v grob k politiku; določni na svetu ni bilo ti trpin. Od rojstva trajanje in solze, v grobu se sedaj pa pomeže. Ob jezera na griku apavaj, prijatelj, brat naš vseh... Valovi tiskaj ti žame, buče—To so tvoje libere...

Dne 15. januarja t. l. je na svoji seji odbor Slovenskega narodnega doma v Waukeganu, Ill. sklenil dati dvorano brezplačno za veselico z igro, ki se bo vršila dne 29. aprila v prid spomenika Miroslavu Vilharju. Spomenik pesniku in rodoljubu slovenskemu bo postavljen pred njegovo rojstno hišo na Notranjakem v Jugoslaviji ob priliki 110 letnice njegovega rojstva.

Znano je, da je stal Vilharjev spomenik na javnem trgu v Postojni do prihoda Italijanov. Toda Lahom je bil ta spomenik v napotje, pa so ga onecastili in končno odstranili.

Vsi Slovenci in Hrvati v Waukeganu so prošni, da ne prirejajo veselice ali zabav na ta dan, to je dne 29. aprila, 1928, ko bo prirejena veselica v prid Vilharjevega spomenika.

Za odbor SND v Waukeganu, Matija Pogorelec.

Nasli so ga!

Milwaukee, Wis. — Tužnega srca naznanjam, da je šla republikanska stranka v Milwaukeeju "po muhe": da je to lepo, prijazno mesto, ki je vedno slovylo radi svoje naprednosti, sedaj osramočeno pred celim svetom. Osramočeno je zato, ker je dobilo za županskega kandidata političnega klovn, namreč klouna Carlija, Carlija Shalitza, ki je sedanjí gospod šerif.

Carli pa je mož, ki nima para; je debel, ne samo v pasu, temveč ima še debelejšo glavo. Naš Carli je tudi politik, o pa kakšen politik, ki pozna vse "ins and outs". In ker je dober politik; je agitiral s tem, da je vozil po cesti velik voz, poln velikih sodov, praznih, ki so nas, dobre meščane, spominjali na "dobre čase". Na sodih pa je bil velik napis: "Volite za Shalitza in za pivo." In volili so za klouna.

Šest dni in šest noči so se zbirali gospodje v St. Charles hotelu, iskajoč rešitelja, ki bi naj nas rešil Hoana in vseh socialistov. Toda šest dni in šest noči so iskali zaman, dokler niso našli njega — Carlija. S pomožnim urednikom dnevnika Milwaukee Leader sva sedela tiste večere v ljubljeno tega hotela in videla na lastne oči gospode, ki so odhajali solznih oči, ker ni bilo od nikjer odrešenika. Prošli pondeljek zvečer po je v Izraelu zavladalo nepopisno veselje, kajti našli so ga, njega tako težko pričakovane, niškega kandidata bom poročal pozneje, ker sedaj imam delo s tem, da izvolimo v našem slovenskem wardu primeren odbor. Kajti največje reklamo moramo izvršiti na maškeraadni veselici društva "Sloga" št. 16, in na skupni maškeraadni veselici društva "Badgers" in socialnega kluba, ki se bosta vršili prva 28. januarja in druga 4. februarja v SST dvorani.

Posivam torej vse, ki so za pivo in za politične klovn, da pridejo in agitirajo za našega Carlija. — Član kluba.

BANKADE

Prerokovanje.

Dne 13. februarja bo konec sveta v Alabami...

Zakaj?

Ce Barto pravi, da smo člani SNPJ backi, zakaj je silil med backe? Ali bi bil rad oče vseh backov? — Miha Terrehautski.

Ali si morete misliti?

Gospodje pri A. S. pravijo, da ne pripočajo Smitha zato, ker je katoličan, temveč zato, ker se piše Smith. Ali jim verjamete?

Finančne vesti.

Veliki sodomislec ima zopet kačo v kasi. Tako poročajo iz šape Adrijanske. — Nick Lopata.

Rakov napredek v Gozdnem mestu.

Forest City: Predsednik društva in predsednik nadzornega odbora sta bila na letni cerkveni seji. Tako gre napredek dol v jamo. Ko pride na dno, bo društveni tajnik izvoljen za cerkvenega kolektorja. Največje zaslugue za tak napredek imajo oni, ki so rekli, da hočejo imeti spremembo pri društvu. — Trej, ki bi tudi kuharico rad.

Pot v nebesa je dolga.

Računska naloga z dne 13. januarja je bila drugi trd oreh, katerega se je lotilo samo sedem čitateljev. Vprašanje je bilo: Ali je Jezus že prišel v nebesa, če je šel z brzino svetlobe? — Večje brzine si ni mogoče misliti za nobeno telo.

Kristina P. West Allis, Wis. odgovarja kratkoma, da je bil Krist v nebesih v devetih urah. Sklicuje se na njegove besede: "Se danes boš z menoj v raju." Tega mnenja je tudi Vida K., Park Hill, Pa. Obe sta pozabili, da vprašanje se tiče telesnega odhoda v nebo.

Frank K. Park Hill, Pa., je mnenja, da Krist ni šel nikoli v nebesa, in oni, ki so to prvi povedali, je bil velik magarec. Vprašanja ni bilo, če je šel ali ne, ampak recimo, da je šel.

Matt V., Corapolis, Pa., zelo dvomi, da je že prišel v nebesa. On je izračunal, da se zdaj nahaja 1,075,876,405,600,000 milj od zemlje.

Fr. Z., T. H. Ind., je dognal, da ima še leteti 47,278,480,000 svetlobnih let. Kakor vidite, ne pride nihče gorak v nebesa! Frank C., Niles, O., tudi pravi, da je Krist še na potu, preletel pa je že 11,135,403,072,000,000 milj.

Najboljši račun je poslal Alois Grebenak, Barberton, O., ki je izračunal, da je Krist do danes naredil 1,196,904,600,000,000 milj poti, potovati pa mora še 3,998,105 svetlobnih let, da pride do najbolj oddaljene zvezde ali grupe zvezd, ki se nahaja po trditvi nekega francoskega astronoma štiri milijone svetlobnih let od naše zemlje. Ta pa se ni zadnja ali "najvišja" zvezda, ker za njo so najbrž druge, ki so milijarde svetlobnih let od nas. Na ta način — pripominja Grebenak — je "posmrtno življenje" res večno, kajti pot po vsevirju traja vso večnost.

Grebenaku bi radi nakazali ček za \$1, ali žal topot ni nihče zaslužil nagrade. Vsi reševalci so pozabili na najvažnejše delstvo. Poudarjeno je bilo, da se o Jezusu pripoveduje, da je šel s telesom v nebesa; o duhu ali duši ni bilo govora. Največja brzina, ki je fizično mogoča, je brzina svetlobe: približno 180,000 milj v sekundi. Vsako telo pa, ki leti s tako brzino, se mora vneti in zgoreti v prah od drsenja z zrakom predno prodre skozi ozračje naše zemlje! Vsa fizičen "vnebohod" je kratkoma—nemogoč. Kako, da niste na to pomislili?

Nova zagonetka bo objavljena 30. januarja.

Pogreb Kristana v soboto.

Chicago. — Pogreb pokojnega Franka Kristana, člana društva "Pioneer" št. 559 SNPJ, se bo vršil v soboto 28. jan. ob 2 popoldne, ne ob 1. pop. kot je bilo prvotno naznanjeno. — P. O.

Agitirajmo za "Prosveto!"

Reiner Maria Rilke:

Povest o možu, ki je pri-
sluškoval kamenom

Ze zopet sem sedel pri svo-
jem hromem prijatelju. Smeh-
ljaj se je nenavadno, po svoje,
češ: "Nikoli mi se niste pripo-
vedovali o Italiji."

"To pač pomeni, da naj vse
zopet ponovim?"

Evald je priklimal in že zaprl
oči, da bi poslušal. Prišel sem
torej pripovedovati: "Kar mi
občutimo komu pomlad, to vidi
Bog kot majhen, bežen smeh-
ljaj, ki se razliva preko zemlje.
Zdi se, da se zemlja nečesa spo-
minja, v poletju pripoveduje o
tem vsem, dokler ne postane
modrejši v veliki jesenski mo-
ččnosti, v kateri se zaupava sa-
motnim arcem. Če vse pomla-
di, kar sva jih doživela midva,
vzamemo skupaj, to še vedno ne
zadostuje, da izpolni eno samo
sekundo Boga. Pomlad, če naj
jo Bog opazi, ne sme ostati na
drevju ali na travnikih, marveč
se mora silno razviti nekje v
človeku; saj tedaj takorekoč
njena rast ni iz časa, marveč se
vrta nekje v večnosti in pred
obličjem božjim.

Nekoč se je tako zgodilo in
tedaj je nad Italijo obstajalo
božje oko, temno oko. Svet

spodaj je bil svetel, čas je za-
rel kakor zlato, toda v šir nad
vsem je ležala kakor temna ce-
sta; visoka, senca moža, težka in
črna; a daleč pred njo je bila
vidna senca njegovih ustvarja-
jčih rok, nemirna, trepetajoča,
zdaj nad Pizzo, zdaj Neapljem,
zdaj nad valoveč, razgibano
gladino morja, kjer se je razte-
kala. Bog ni mogel obrniti oči
proč od teh rok, ki so se zdele na
prvi pogled kakor sklenjene k
molitvi, — a molitev, ki je zubo-
rela iz njih, jih je po silni na ši-
roko razprla. Tedaj je ena sa-
ma velika tišina napolnila nebo.
Svetci so sledili Božjim pogle-
dom in so z njimi vred opazo-
vali senco, ki je zakrivala pol
Italije; obrazi angelov so one-
meli sredi prepevanja himen in
zvezde so zatrepetale v strahu,
da so se bile morda pregrešile,
čakaajoč zdaj jezne besede iz Bo-
žjih ust. Toda nič posebnega se
ni pripetilo. Nebesa so se od-
prla nad Italijo v vsej svoji ši-
rini, da se je Rafael iz Rima vr-
gel na kolena in se je blaženi
Fra Angelico iz Fiesole vzrado-
stil radi oblaka, v katerem je
stal. Ta čas se je veliko molitev
dvigalo proti nebu. Toda Bog
je spoznal le eno: moč Miche-
langela se je dvigala k njemu
kakor vonj iz vinogradov. In
Bog je dopustil, da je ta moč na-
polnila njegove misli. Sklonil

se je vse nižje, ugledal je moža,
ki je ustvarjal, in se je preko
njega zagledal v roke, ki so po-
čivale na kamenu, kakor da pri-
sluškujejo. So-li morda duše
celo v kamenih? Zakaj ta mož
priuškuje kamenu? Tedaj so se
prebudile roke in so odkrile
kamen, kot grob, v katerem tli
slab, umirajoč glas: "Michelan-
gelo," je v tesnobi izpregovoril,
"kdo je v kamenu?" Michelan-
gelo je prisluhnil; roke so se mu
tresele. Nato je odvrnil zamolk-
lo: "Ti, moj Bog, kdo naj bi bil
drugi? Toda ne morem te uzre-
ti." Tedaj je vedel, da je Bog
pričujoč tudi v kamenu in bilo
mu je tesno in težko. Vsa širi-
na neba je bila en sam kamen,
v njem pa je ujet on sam ter
upa na osvobodjenje po rokah
Michelangela, ki jih je že čul
približevati se mu, a vendar še
tako daleč. Mojster pa je bil že
spet pri delu. Neprestano je
misli: Le majhna plast kame-
na si, in kdo drugi bi pač našel
komaj človeka v tebi. Toda jaz
čutim tukaj ramena: ramena
Jožefa iz Arimateje; a tukaj se
sklanja Marija, čutim njene
drhteče roke, ki drže Jezusa, na-
šega Gospoda, ki je pravkar na
križu umrl. Če imajo v tem
malem marmorju prostora tri-
tije, zakaj naj bi potem ne mo-
gel dvigniti spečega rodu iz ska-
le? V širokih zamahih je izlo-

čil tri postave Rieta, a ni popol-
noma odstri tančice iz kamena,
ki jim je ostala na obličjih, bo-
ječ se, da bi se njihova globoka
žalost ne spustila na njegove
roke in jih zvezala v odrevene-
losti. Umaknil se je k druge-
mu kamenu. Toda vselej je o-
bupal, ko je hotel dati čelu polno
jasnost, ramenu najštetjevo, za-
okroženo obliko, in kadar je ob-
likoval lik žene, ji nikoli ni po-
stil okrog usten zadnjega, naj-
tišjega smehljaja, da se njega
lepota ne bi popolnoma razodela.

Tisti čas je bil izdelal načrt
za nagrobni spomenik Julija
della Rovere. Hotel je nasuti
goro na železnega papeža, a za
tem ljudstvo, ki naj bi goro za-
sedlo. Mnogih, temnih načrtov
poln je odšel k svojim kamen-
lomom. Nad revno vasico se je
strmo dvigalo pobočje. Obkro-
ženi od oljk in preperelih kame-
nenih plasti, so bili na novo zlo-
mjeni skladi, podobni velikemu,
bledemu obrazu pod ostarelimi
lasmi. Michelangelo je dolgo
stal pred njegovim zakritim čelo-
m. Naenkrat je opazil pod
njim dve orjaški, kameniti oči,
ki sta ga gledali. Michelan-
gelo je čutil, da raste pri tem
pogledu. Tudi on se je dvignil
nad zemljo, dolina se je umikala
pod njim kakor človeku, ki hodi
na planini, in kakor črede so se
zgrnile koče ena k drugi. Ka-
meniti obraz pod belim pajčola-
nom se mu je zdel vedno bližji
in modrejši, na njem se je odra-
žalo pričakovanje. Kljub temu,
da je ta obraz bil nepremičen, je
bil videti, kakor da se bo zdaj
razširil. Michelangelo je pomi-
slil: "Ni te mogoče razbiti, ker
si le Eno." Nato je povzdignil
glas: "Tebe hočem izpopolniti,
ti si moje delo." In se je obr-
nil proti Florenci. Zagledal je
zvezdo in zvonik stolne cerkve.
In večer je počival ob njegovih
nogah.

Nenadoma ko je došel do
Rimskih vrat, se je zdrnil. Kot
izgubljen roke so se mu pribli-
žale hile, ki so stale v dveh
vzporednih vrstah, vzele so ga
seboj in ga peljale v mesto. Uli-
ce so se vedno bolj zoževale, po-
stajale so temnejše in ko je do-
šel do svojega stanovanja, se
je čutil oklenjenega od rok, ki
jim ne more uiti. Umaknil se
je v dvorano, nato v nizko, ko-
maj dva koraka dolgo sobico,
kjer je navadno pisal. Nizke
stene so se vlegle nanj in bilo je,
kot da se bore z njegovo neiz-
mernostjo, ter ga skušajo pri-
siliti nazaj do poprejnje ošine.
Ni se upiral. Zdrčal je na kole-
na in čutil je v sebi veliko po-
nižnost, kakršne še ni poznal do
tedaj in obšla ga je samega že-
lja, da bi bil zelo, zelo majhen.
Tedaj je prišel glas odnekod:
"Michelangelo, kdo je v tebi?"
Mož v ozki sobici je mukoma po-
ložil čelo v dlani in je rekel: "Ti,
moj Bog, kdo naj bi bil drugi?"

Tedaj se je tesnoba okrog
Boga razklenila v šir in Bog je
svobodno dvignil obraz, ki je do-
tlej strmel nad Italijo, krišku in
se je razgledal: Svetci v pla-
ščih in mitrah so stali tam, po-
čeznimi zvezdami so hodili an-
geli s svojimi spevi kot z vrči,
polnimi kristalne studenčnice —
nebesa so se razprostirala brez
konca.

Moj hromi prijatelj je odprl
oči kvišku in oblaki, ki so pluli
po večernem nebu, obsijani od
zarje, so kazali pot, kjer je blo-
di njegov pogled. Praljal je:
"Ali je tamkaj Bog?" Jaz sem
molčal. Nato sem se sklonil do
njega: "Evald, ali smo mi tu-
kaj?" Srčno sva si stisnila
roke.

Dobro se je odrezal.
Po kolovozu je peljal voznik
s svojim težko naloženim vozom.
Par volov je imel vpreženih. Pa
mu pride župan nasproti.
Levo in desno od ceste je bil
jarek poln vode — ker je že več
dni deževalo.

Pa se ustavi župan in pravi
vozniku: "Zdaj sem pa radove-
den, kako bo to. Kaj meniš, ali
naj se vola umakne županu,
ali naj se župan umakne vo-
lom?"

"Ja, tu se pa ne bom umeša-
val, odvrne voznik, to morate pa
že sami med seboj opraviti!"

NAKOČITE SI KNJIGO
"AMERIŠKI SLOVENC!"

Nečimurnost.

Visokemu dostojanstveniku,
ki je obiskal manjše mesto, so
predstavili tudi najstarejšo me-
ščanko, katero vpraša: "Koliko
ste stari, gospodična?"

Starka: "93 let!"
Dostojanstvenik: (začuden
nad še dobro zunanostjo): "Vaš
spomin vas pač že nekoliko za-
pušča?"

Starka (naglo): "One, jaz v
reminis nisem starejša!"

Slaba vest.

Župnik: "Vaš mož vas je pre-
tepel, ko je dognal, da ste brez
njegove vednosti denar izdali za
nepotrebne stvari. Hm, hm, že-
na ne sme imeti pred močim no-
benih skrivnosti, ona mora biti
vedno odkritosrčna!"

Kmetica: "O je, gospod žu-
pnik — potem me bo šele tepel, če
bo vse vedel!"

VI DOBITE ZASTONJ

Vsa važna pojasnila o vašem in-
vestiranju v letih in drugim imetju,
kupljen na kontrakt, delno odplačilo
ali pa za gotovo denar. Lot Owners
Association, Room 1441, 53 Jackson
Bldg., Chicago, Ill.

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Na parniku "Paris" se v duhu
še enkrat poseljavam od svojih
številnih prijateljev in znancev
v Milwaukee, Wis., med katerimi
sem živel nad 20 let. Vsem kli-
čem: "Pozdravljeni in na sviden-
je v beli Ljubljani!" — Dalje se
ob tej priliki zahvaljujem za po-
sebne usluge zlasti Johnu Len-
ko, Joe-u Mraz, ter tudi Franku
Tamše, Franku Zajc in Franku
Limoni in njegovi soprogi —
Vsem, najlepša hvala! — Končno
se želim zahvaliti še tvrdki Za-
krajšek & Češark v New Yorku,
kajti njen uradnik me je priča-
koval na postaji kljub zgodnji
uri in v uradi sem bil od vseh
prijazno sprejet in, postrežen.
Oskrbljen z vsem potrebnim sem
na večer istega dne odšel na par-
nik skupno z drugimi zadovolji-
nimi potniki. Uradnik te tvrdi-
ke nas je spremljil prav v naše
kabine. Na podlagi lastne iz-
kušnje torej priporočam tvrdko
Zakrajšek & Češark svojim pri-
jateljem ter ostalim rojakom ši-
rom Amerike. — Egid Senk.

—Adw.

CLANI IN DRUŠTVA SNPJ.

Na rokah imamo še nekaj Za-
pisnikov 8. Redne konvencije
SNPJ in ker je sedaj prišla raz-
prava o pravih SNPJ za bodo-
čo konvencijo, je zelo ugodna
prilika, da si nabavite ta zapis-
nik. Kdor nam pošlje 15c v pošti-
nih znamkah, mu pošljemo ta
zapisnik. Pošljite na: Književna
Matica SNPJ, 2657 S. Lawndale
Ave., Chicago, Ill.

Tisti, ki trpite
vsled nevraltije,
prečitajte to!

Ni vam treba predstavljati še na-
prej teh strašnih bolečin.

Za hitro in trajno pomoč soper
nevraltiji, prilijete Johnson's Red
Cross ledni obliži. Čudežno preše-
ne strah tega strašnega trpljenja. To
sanesljivo sredstvo, ki se nikdar ne
izjavi, še štirideset let odpravlja
trpečim revmatično in protinske bo-
lečine, ustaja, jim pomirja živca itd.
potom svojega hitrega in uspešnega
delovanja.

Nobene skrivnosti ni v tem — zdrav-
ilo sanstavi bolečine. In v s a k
Johnson's Red Cross ledni obliži
odpravi svojo polno moč zdravlila, do-
kier ni obliži popolnoma dovrnil svo-
jega dela ter odpravil bolečine. Ob-
liži, ki ga uporabljate, naj bo zago-
tovo Johnson's. Napredaj v vaš le-
karnah.

—Adv.

Telefon Cadillac 9457

Tel. na dom Empire 8775

IVAN A. MAROHNIC

Attorney at Law

(ODVETNIK)

Govori slovensko

1129-1131 First Nat'l Bank Bldg.

Woodward Avenue and Cadillac

Square,

DETROIT, MICH.

Agitirajte za "Prosveto!"

IZVRSTNA PRILOKA

Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo

AMERIŠKI SLOVENC!, vredno \$5.00 — ako

nam pošljete brez odbitka svoto \$8.00.

Ali pa tri knjige: SLOV.-ANGLEŠKA

SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGE-

NEZLJE, vredna \$1.50, in PATER MALAVEN-

TURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj

vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto

za svoto \$8.00.

Te velja za člane S. N. P. J. za vse

stare in nove naročnike. Ne člani pla-
čajo \$9.20.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupno

vrednost za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZA-

KON BIOGENEZE, ali pa ZAJEDALCE in HER-

TENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto

\$4.00. Ne člani pošljejo \$4.60. Ali pa za \$3.00 polleta

list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Nečlani

\$3.60.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vsak mora

poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila

pošljite na upravništvo na naslov:

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država

Čl. društva

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige,
koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem,
češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih)

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA

Nado Murlik:

HČI GROFA BLAGAJA

(Dalje.)

Kmet je malo pomajal z ramami in jecjal:
"Né. Konec sveta bo pa amen. Poslušajte me!
Pavem vam še nekaj mougá. Konec sveta bo
pa amen. Zatu je narbi pametne, če zapijemo
use o pravem čase, he he!"

"Drugega ne več nič" se je jezil meščan
Pilko.

"O šé! Slišu am, de boja prulekti tati
zlojdi, ti prakleti Turki tud tpaove saba, ta-
pove —"

"Beži, beži, prismođa neumna!" se mu je
ostrogar živo zaletel v besedo. "Topove! Ka-
ko neki? Na konjih? Ha, ha!"

"Pa res!" mu je pomagal vitez Ahac. "Kaj
pa mislite, mož? Težke obležne topove vleče
komaj deset do dvanajst parov volov po naših
slabih cestah. Turki hitri jahajo topove! Ali
se vam sanja? Topovi bi preveč ovirali te to-
lovaže. V dveh dneh predirjajo divjaki Kranj-
sko od Kolpe do korško meje, saj ceste in so-
teske in brodovi niso zastraženi."

"Zato prihajajo Turki tako pogostoma,"
je naglašal mestni pisar. "Letos se že osmí
pri nas. Po prvih treh navalih so mirovali ští-
rideset let; medtem so nas nadlegovali drugi
svovrastniki. Bog se usmilil, nikdar ni miru!
Pred tremi leti pa se pridirjali širokohlanski
kar dvakrat na Kranjsko. O Binkoštih so pri-
lomastili čez Uno in Kilpo in se ukatirili pred
Metliko, razdejali to mesto in frančiškanski sa-
mostan "Pri treh farah". Cel teden so palili in
plenili po okolici. Bilo jih je okoli desetisoč
konjenikov. Nekaj jih je ostalo ob Kolpi, da
bi zavarovali povratek. Drugi oddelek je upe-
pelil kočevski trg in bližnje vasi, divjal po
Ribniški dolini, prihrumel pri Igu na Ljubljani-
sko ravan, opustošil Matenjo ob robu Ljub-
ljanskega barja. Šmarje, Predvor in sežgal
ženklavsko cerkev pred ozidjem ljubljanskim.
Tretji oddelek je pa konec junija obiskal Žum-
berk, Kostanjevico, taboril na Šentjernejskem
polju, oplenil Dobravo, najstarejši trg kranj-
ski. Štirinajst dni so divjali roparji po naši
deželi. Z bogatim plenom so se na svetega
Urha dan umaknili v Bosno. Proti koncu leta
pa so se vrnili na Stajersko in Kranjsko. Po-
sekali so okoli šestisoč kristjanov in jih okoli
dvajsetisoč prodali v Egipt, Babilonijo, Per-
zijo, Armenijo. Petsto najlepših kranjskih
dečkov in deklic so poslali v dar sultanu v Ca-
rigrad."

Debelo, z velikim občudovanjem je gledal
ostrogarček gospoda mestnega pisarja, ki je
umel govoriti tako dolgo, tako modro in tako
učeno. Ne da bi trenil z okom, je motril vsak
njegov gib in pazil na vsako besedo imenitne-
ga znanca. Primož Pogladiin pa je predaval
dalje:

"Takoj početkoma bi jih morali pognati
nazaj v Azijo, še preden so se dodobra ugnež-
dili v Evropi in utrdili svojo moč. Lahko uga-
siš gorečo trako, strehe pa ne! Največ jim je
pomagala redna vojska, zlasti janičarji, rojeni
na Hrvaškem, Stajerskem, Kranjskem, Če-
škem, Poljskem, Erdeljskem, Ogrskem. Čudno:
kričanska kri je steber in opora turškega ce-
sarstva!"

"Reči bi jim morali 'jeni čeri', to se pravi:
mlada četa, je posegel vmes vitez Ahac, ki je
komaj čakal, da bi pokazal tudi on svojo uče-
nost. "To mi je povedal turški trgovec v Be-
netkah, kjer sem študiral. Podjarmiti hočejo
vse, vse. Ko so osvojili Carigrad in ko se je
zasvetil polumesec nad cerkvijo svete Zofije,
nad najlepšim ondotinim hramom božjim, tedaj
je velel sultan Mohamed: Le en sam Bog je v
nebesih; tako bodi tudi na zemlji le en gospo-
dar in vse se klanja polumesecu!"

Začuden ostrogarček je občudoval zdaj
tudi mladost viteza Doljanskega, mestni pi-
sar pa je nadaljeval:

"Taka je. Sam sultan jim daje potuho!
Lani so nas posetili kar trikrat! Pomladi je
prilomastil Isa paša dvakrat zaporedoma iz
Bosne in odgnal štiridesetisoč ljudi v sužnost,
ne da bi ga kdo oviral. Podatke o posled-
njem navalu pa sem si zabeležil natanko. Gos-
pod vitez, želite brati?"

Dal mu je visok ozek zvezek, vezan v
usnje. Radovedni vitez Ahac se je zahvnil in
bral počasi, prealekoma: Anno domini
MOCOC in den lxxj ist der eseeb der
turk in das Land czogen gen weinicz kome-
an den pfingst tag vnd ist czogen die heib nacht
vnd zu morgens am montag hat er sich an der
Raschicz zu veld geslagn vnd den sakman gen-
lassen da selbst vmb ausperg vnd ist dar noch
urt czogen gen laibach von den ain sackman
geschickt vnd ist la ab vzogen ur sittich vnd
malchaw vnd die turkn sind la and die mettling
kome-erttag . . . an goezlaichnamtag sind die
turkn hinn wider vzogen."

"Gospod vitez, povejte mi to po naše," je
prosil gospod Pilko.

"Takoj. Poslušajte: Leta Gospodnjega
1471. je prišel Turek Isa beg v deželo, prihru-
mel na Binkoštno nedeljo proti Vinici in jezdi-
l pol noči in se utaboril Binkoštni ponedeljek
zjutraj ob Račici in razposlal svoje malharje
okoli Turjaka in odhiti proti Ljubljani in ja-
hal proti Zatičini in Mehovemu. In v terek so
prišli Turki pred Metliko. Odjahali so na sve-
tega Rešnjega Telesa dan. — Tako. Gospod
mestni pisar, to si moram pa prepisati. Egre-
gie domine, dovolite? Pišem namreč kroniko.
Zvezek vam vrnem že jutri."

"Prosim, gospod vitez! Veseli me, da vam
morem ustreči. — Presneto so hitri, ti vražji
Turki! Jutri utegnejo biti še pred Ljubljano."

Hudi ostrogarček je obledel in se nehoti-
ma prijel za vrat. Vinjeni izanec pri bližnji
mizi pa je jel grdo kričati: "Turk je pašast.
Nej člopi! Zverine sa!"

Razgledal in razsajal je tako dolgo, da je
nastopil silavi natakár Anže in ga z neoprim-
ljivim kakor otroka odnesel iz gostilnice v
prognanstvo in ga naslonil ob zid sosednje uli-
ce. Ondi je omahoval jezični izanec na veliko
veselje razposajenih paglavcev, se pridušal, ma-
hal s polhovko in prerokoval na vso saop:
"Ldje boožji! Nē! Badite n pametn pa nagu
zapljite vse, kar imate! Povem vam, še neoj
bo svetaa konec!"

29.

"Turek je kakor hudournik in povodenj,"
je povzel dolgi rumenolci gospod mestni pisar
Primož Pogladiin in mrko pogledoval izpod
višnjevoavilnatega baretá. "Kristjani smo pa
take počasne mevže. Osupli kračanski vladar-
ji trepetajo in ugibajo: Kaj bō, kaj bi! Pa
ne, da bi složno udarili na svovrastnika! Ali se
vojskujejo med sabo in pulijo za svetle krone
in lepe naslovčke in deželice, ali pa se vsaj pi-
sano gledajo in kujejo grde naklepe drug proti
drugemu. Medtemu pa Turkom raste moč in
greben."

Brkati ostrogarček Rok Pilko je skočil po-
koncu in se gladiil po usnjatem predpasniku na
prsih. Početkoma je bil v zadregi, kako naj
se vede in govori pričo takega učenjaka in ve-
ljaka, kakor je bil meščan in mestni pisar Po-
gladiin; kar čutil se je, da tako vzvišeno bitje
tudi je in pije, kakor drugi ljudje. Polagoma
pa ga je razvnelo Čičgojevo vince in moško je
zaadil besedo takole: "Sebični kračanski vla-
darji niso sposobni za složno in junško delo-
vanje. To je tako čista in živa resnica, kakor
sem jaz, ostrogar Rok Pilko, pravi član častite
ključavničarske zadruge."

Ko je to povedal, je zopet sedel. Bil je jako
zadovoljen, zakaj tako tehtovitega in dolgega
govora ni sprožil že tri kvatre.

(Dalje prihajata.)